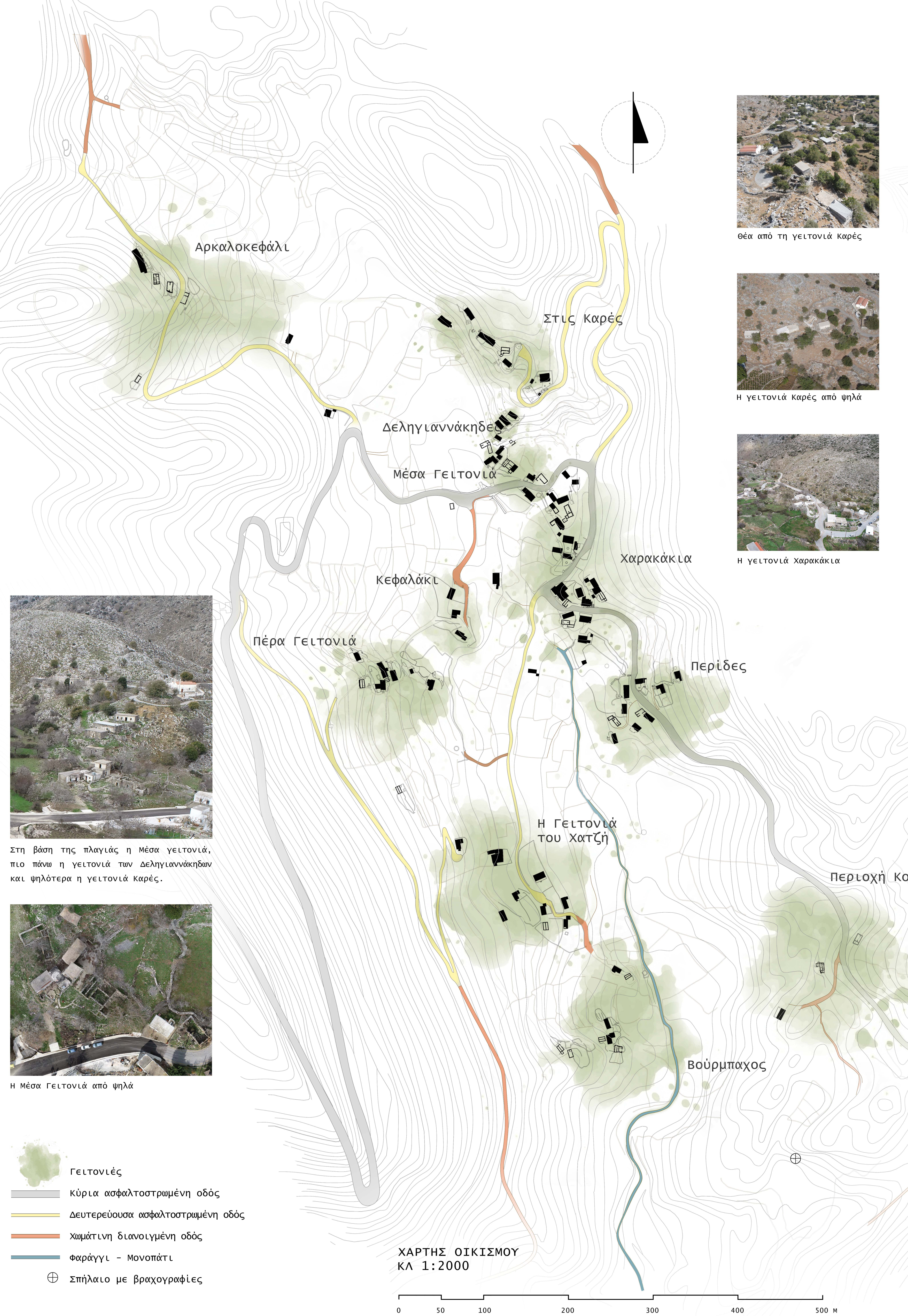

ΑΣΦΕΝΔΟΥ - Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΛΙΤΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΚΕΛΥΦΗ ΤΟΥ ΧΘΕΣ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ | ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ | ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2023

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΣΚΟΥΤΕΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ: ΛΑΜΠΡΙΔΗ ΔΙΟΝΥΣΙΑ | ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Στη βάση της πλαγιάς η μέσα γειτονιά, πιο πάνω η γειτονιά των Δεληγιαννάκηδων και ψηλότερα η γειτονιά Καρές.

Η μέσα Γειτονιά από ψηλά

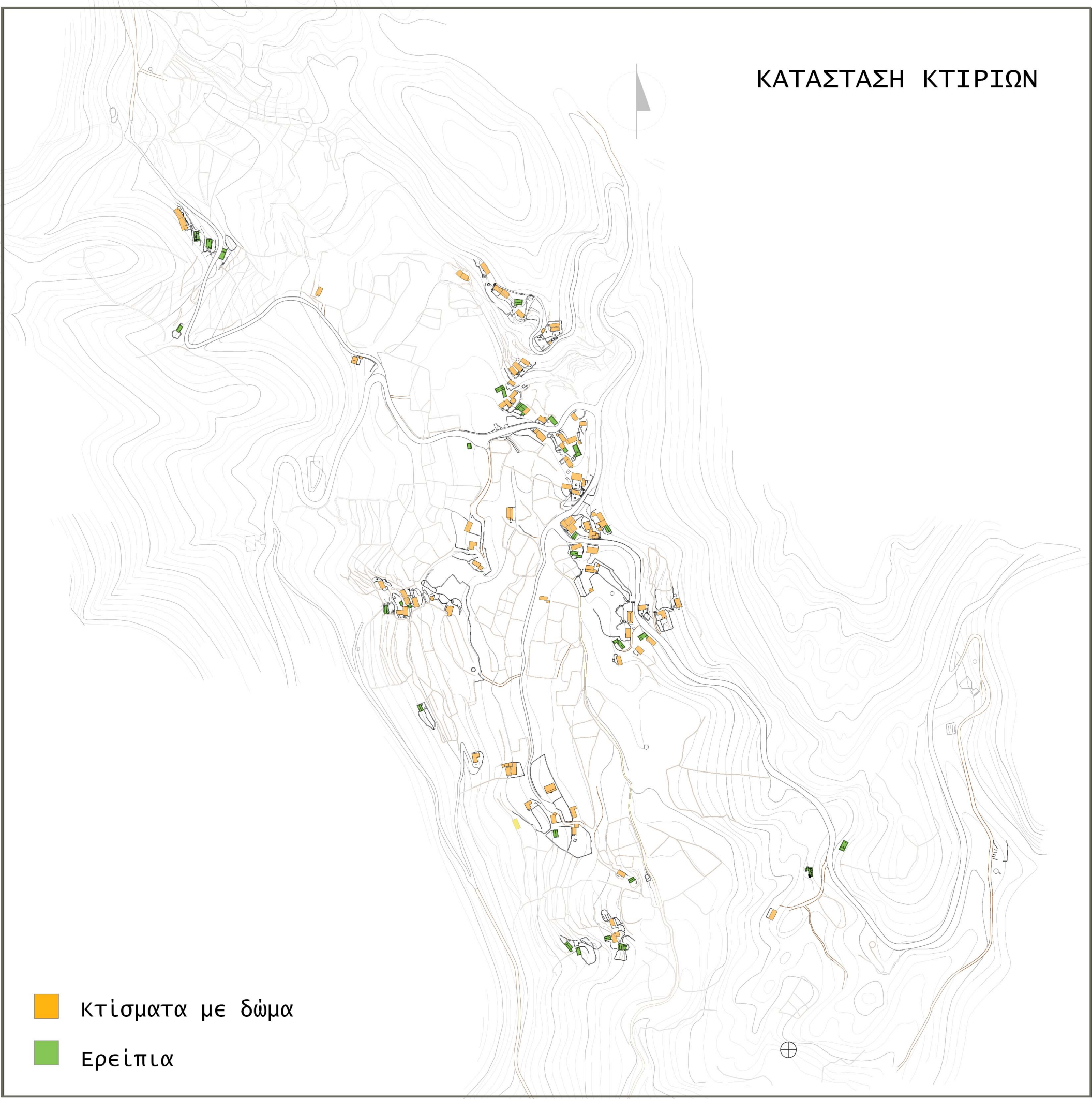
Θέα από τη γειτονιά Καρές

Η γειτονιά Καρές από ψηλά

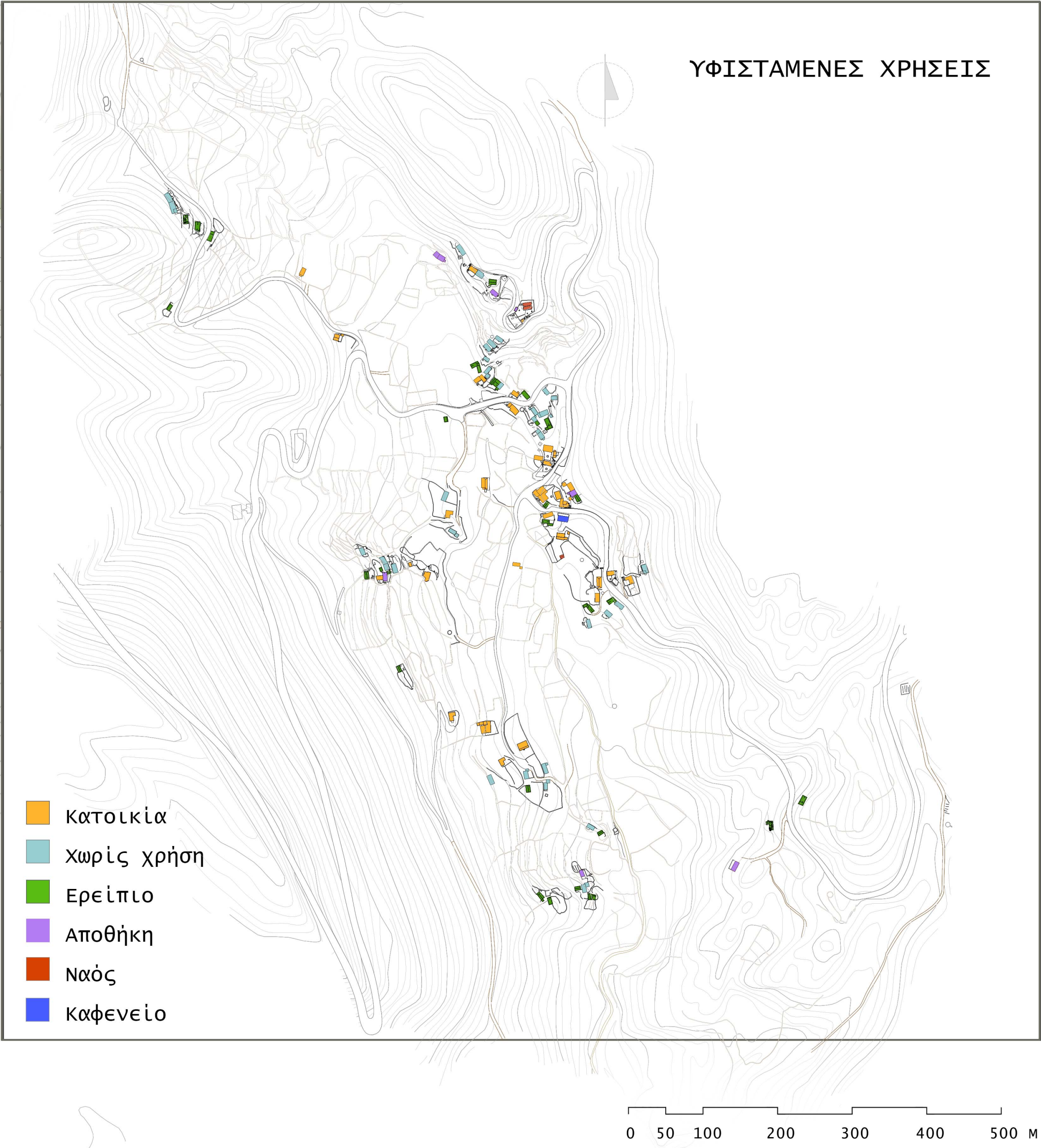

Η γειτονιά Χαρακάκια

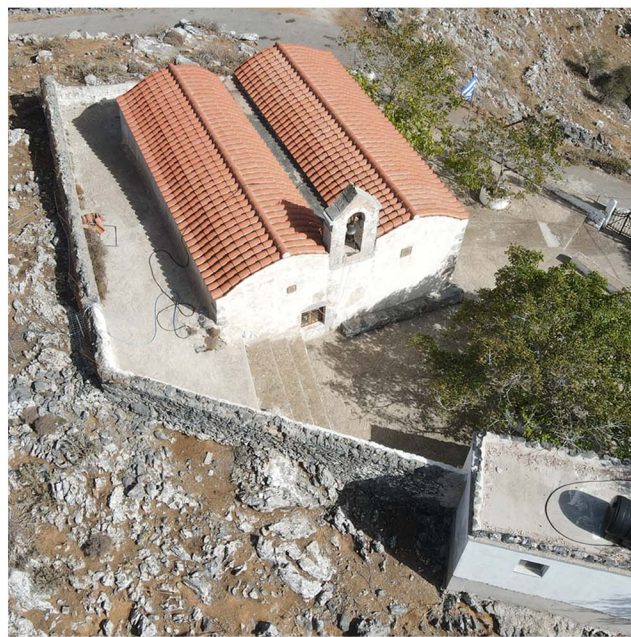

Σε όλα τα κτίσματα που έχουν σημειωθεί ως ερείπια, έχει καταρρεύσει το χωμάτινο δώμα, ενώ στα περισσότερα από αυτά διασώζονται οι λίθινες καμάρες καθώς και σημαντικό μέρος της λιθοδομής τους.

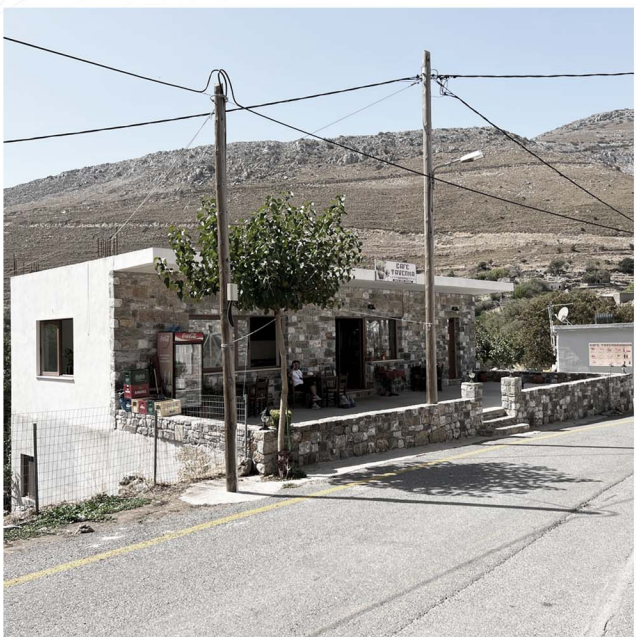
Τα κτίσματα που σήμερα λειτουργούν ως κατοικίες, παραμένουν κλειστά κατά την διάρκεια του χειμώνα και αποκτούν ξανά ζωή την άνοιξη και το καλοκαίρι. Οι χώροι που επισημαίνονται χωρίς χρήση διαθέτουν δώμα (μεταγενέστερης κατασκευής), κάποιες φορές κουφώματα, ενώ δεν εντοπίζονται σε αυτά σημάδια πρόσφατης κατοίκησης.

Πανοραμική άποψη του οικισμού

Εκκλησία της Παναγίας

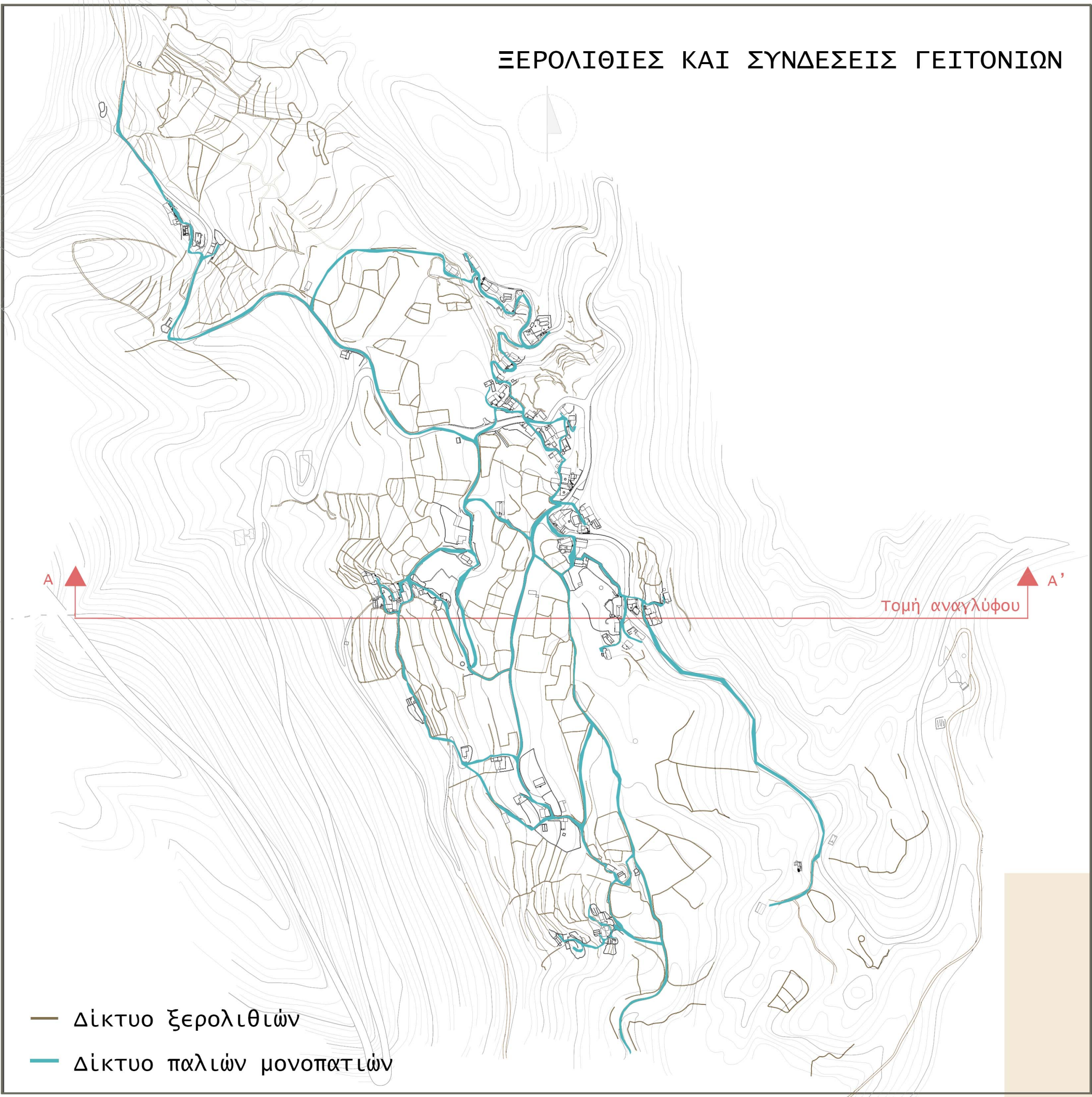

Καφενείο

Ξερολιθιές στην Πέρα γειτονιά

Τα περισσότερα από τα μονοπάτια που στο παρελθόν συνέδεαν τις γειτονιές δεν είναι πλέον προσπελάσιμα ή έχουν εξαφανιστεί. Μόνο το δίκτυο από ξερολιθιές που άλλοτε όριζε ιδιοκτησίες ή διαδρομές, μαρτυρά σήμερα τα ίχνη αυτών των περασμάτων.

Τμήμα αναγλύφου Α-Α'

ΤΥΠΟΙ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

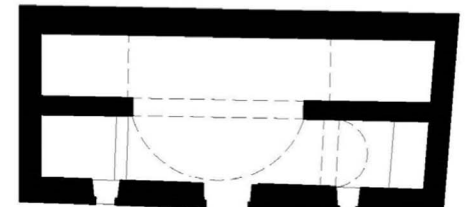
Οι δύο πιο κοινοί τύποι κατοικίας που συναντάμε στο Ασφένδου είναι το επιπεδοστόεγο μονόχωρο και το καμαρόσπιτο. Τους δύο αυτούς τύπους -αυτούσια ή με μικροπαράλλαγές- τους συναντάμε σχεδόν πάντα σε πλατυμέτωπη μορφή και μικρή σχετικά διάσταση.

πλατυμέτωπο
μονόχωρο

Μονόχωρη οικία στη
γειτονιά Αρκαλοκεφάλι

πλατυμέτωπο
καμαρόσπιτο

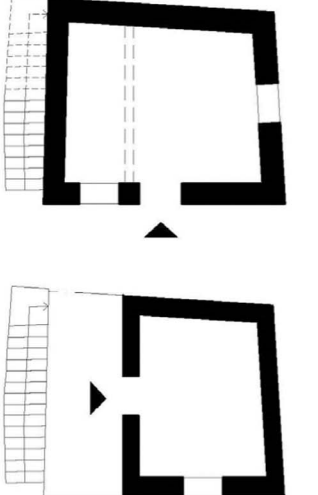
Πλατυμέτωπο καμαρόσπιτο
στη γειτονιά Αρκαλοκεφάλι

στενομέτωπο
καμαρόσπιτο

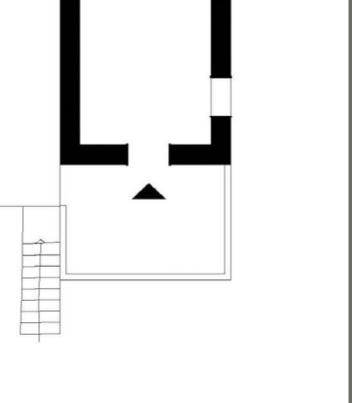
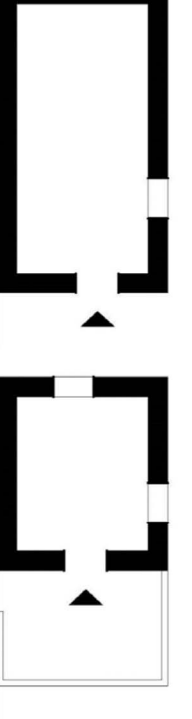
Στενομέτωπο καμαρόσπιτο
στη μέσα γειτονιά

διόρωφο

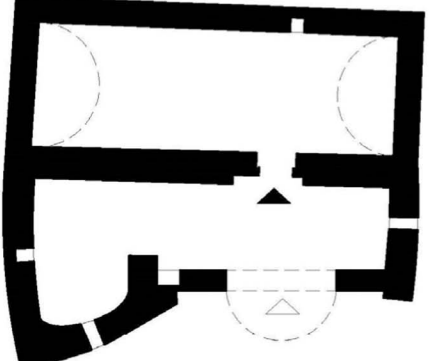
Διόρωφο στη μέσα
γειτονιά

στενομέτωπο
διόρωφο

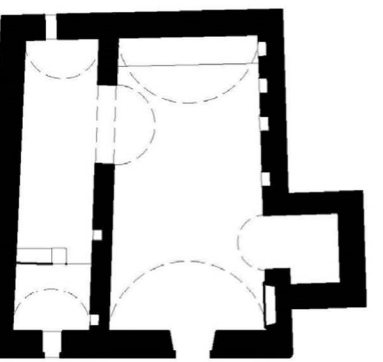
Στενομέτωπο διόρωφο
στη μέσα γειτονιά

πλατυμέτωπο
σπίτι με θόλο

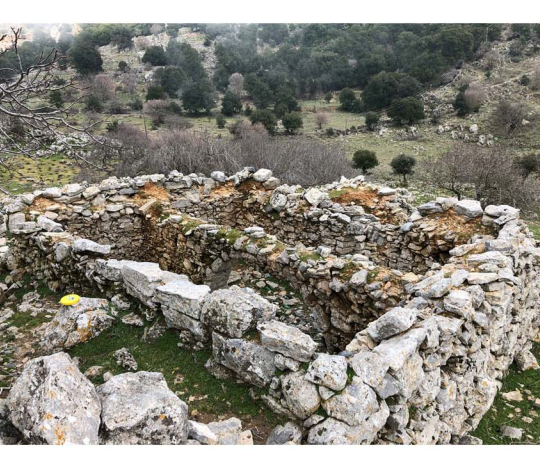
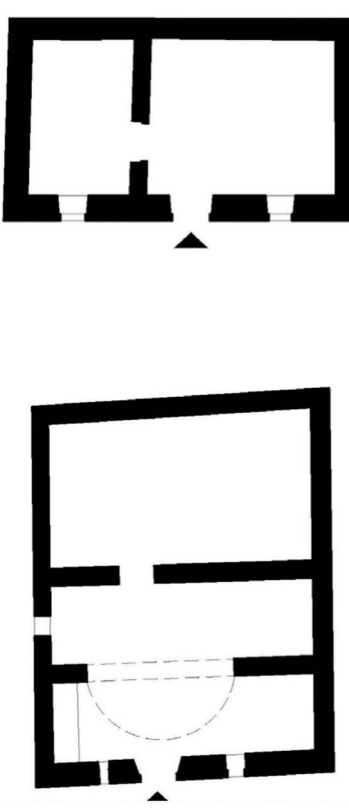
Πλατυμέτωπο σπίτι με
θόλο στη γειτονιά Καρές

στενομέτωπο
σπίτι με θόλο

Στενομέτωπο σπίτι με θόλο
στη γειτονιά Χαροκάκλια

Σύνθετοι τύποι

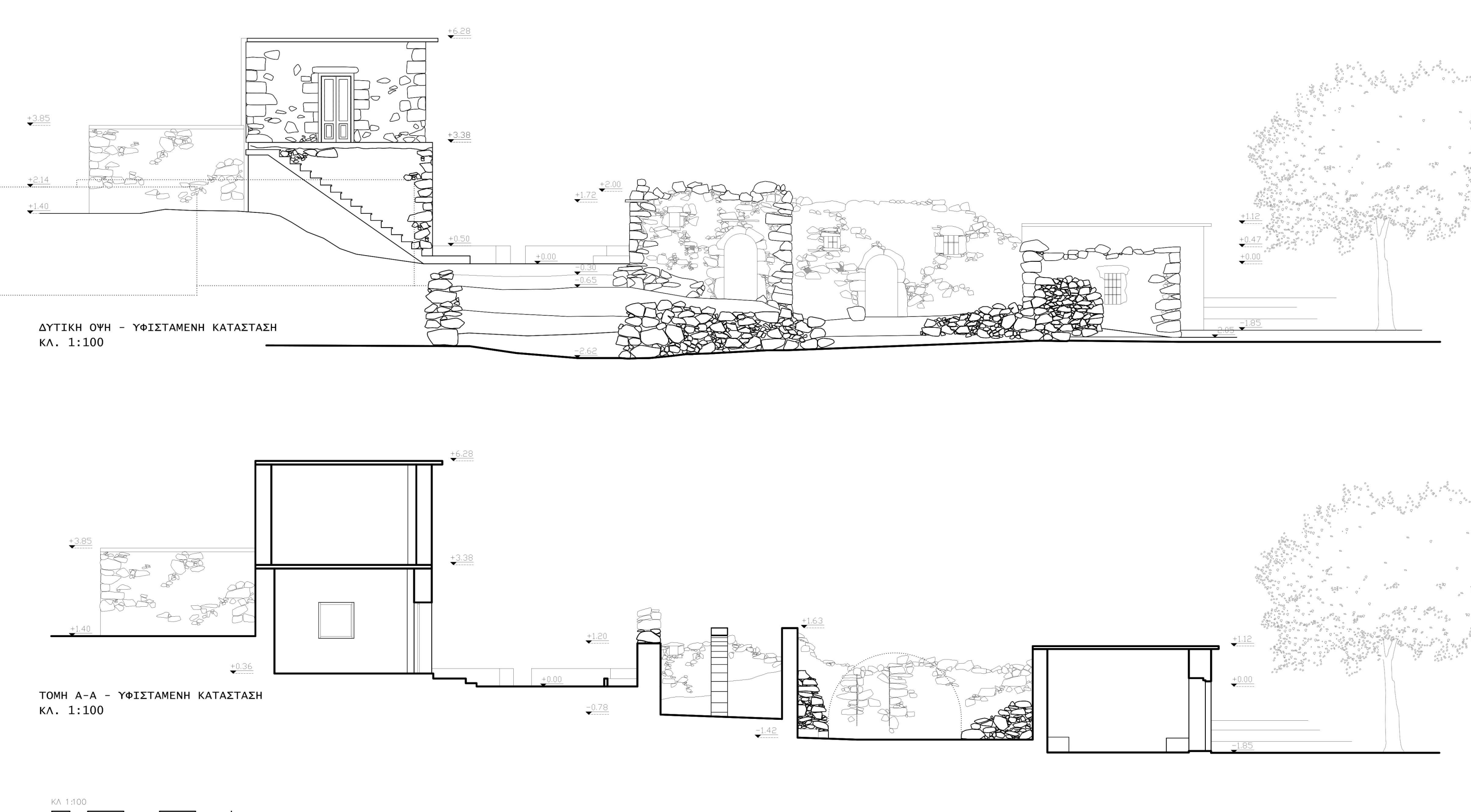
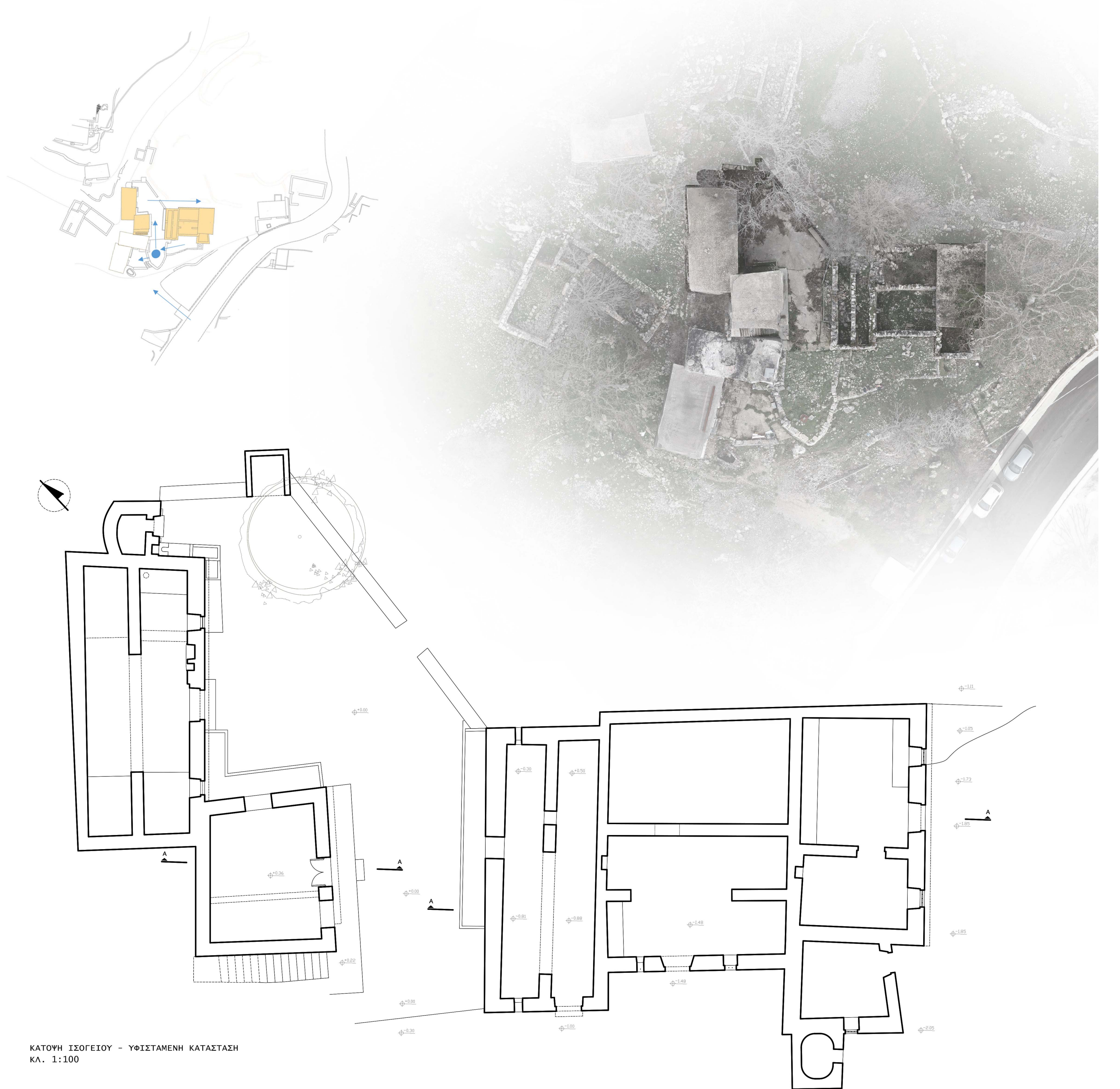
Σύνθετος τύπος οικίας
στη γειτονιά Βούρμπαχος

Σύνθετος τύπος οικίας
στη μέσα γειτονιά

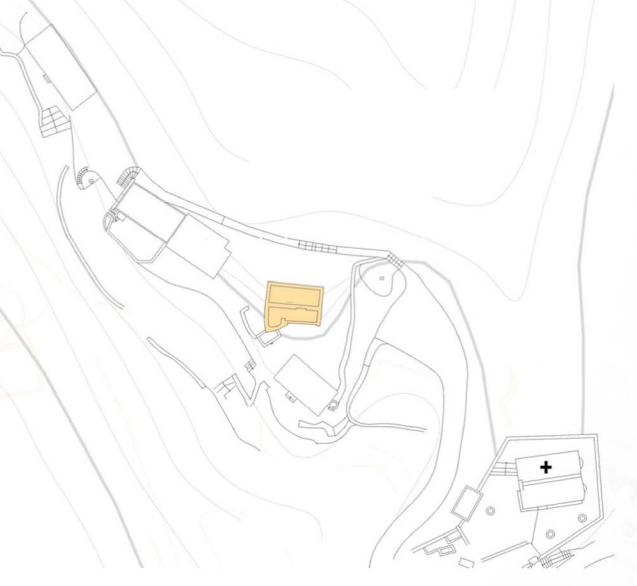
ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΣΤΗ ΜΕΣΑ ΓΕΙΤΟΝΙΑ

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον στο συγκρότημα αυτό, έχει η διάταξη των κτισμάτων καθώς και η ποικιλία των μορφών και των τύπων τους. Ίδιο ή παρόμοιο σύμπλεγμα σπιτιών δεν συναντάται σε άλλο σημείο του οικισμού. Πρόκειται για κατοικίες με πυκνή διάταξη, που οι περισσότερες από αυτές μοιράζονται και από έναν λιθινο τοίχο. Οι αυλές των σπιτιών είναι κοινές με κλιμακωτά περάσματα.

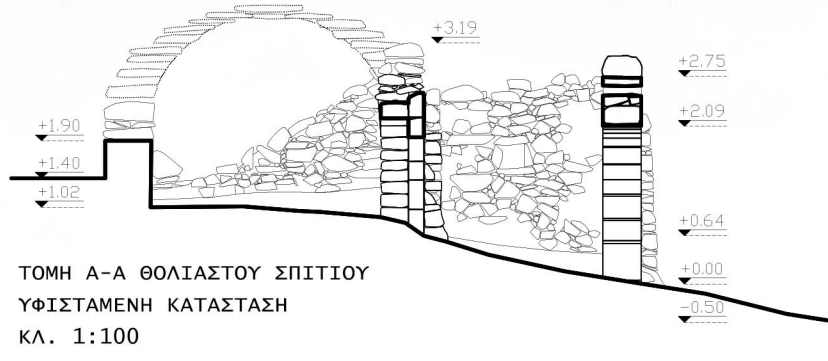

ΘΟΛΙΑΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΕ ΚΛΕΙΣΤΗ ΑΥΛΗ
ΣΤΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ ΚΑΡΕΣ

Το ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον που παρουσιάζει το κτίσμα, οφείλεται στη θολωτή λίθινη οροφή που διέθετε στο παρελθόν και στην κλειστή, σκεπαστή αυλή του. Κτισμένο πάνω σε έντονο ανάγλυφο και ακολουθώντας πιστά την κλίση του εδάφους, δεσπόζει φρουριακά.

ΚΑΤΩΝ ΘΟΛΙΑΣΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΚΛ. 1:300

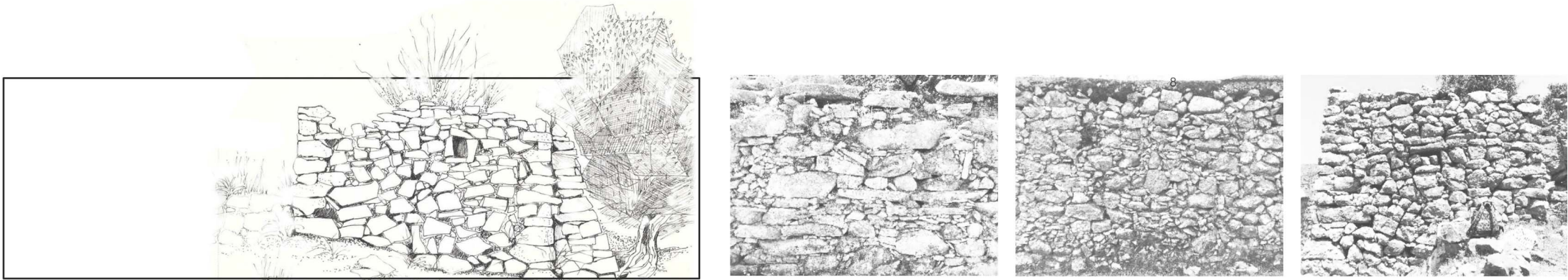
ΤΟΜΗ Α-Α ΘΟΛΙΑΣΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΚΛ. 1:300

ΝΟΤΙΑ ΟΨΗ ΘΟΛΙΑΣΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΚΛ. 1:100

Λιθοδομή

Δώμα

Διάφορες κατασκευές

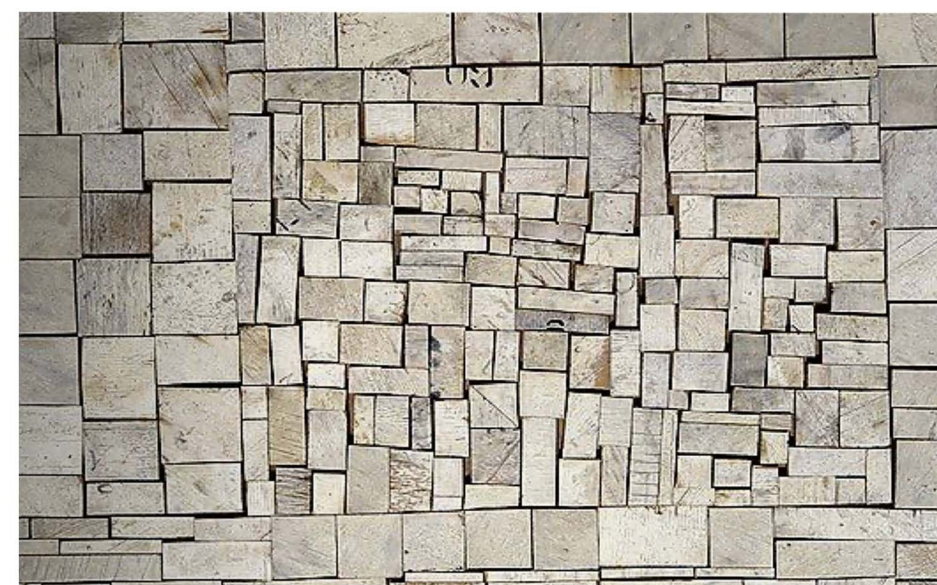
Ανοιγματα

-

Έμπνευση - Αναφορές

- Υφιστάμενο δίκτυο κίνησης

ΕΠΑΝΑΚΑΤΟΙΚΗΣΗ ΟΙΚΙΣΜΟΥ

Η δημιουργία κατάλληλων προϋποθέσεων ώστε ο οικισμός να αποκτήσει και πάλι ζωή.

ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ

ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ σημαντικών ανενεργών περιοχών του οικισμού

ΣΥΝΔΕΣΗ γειτονιών συνεκτικού τμήματος οικισμού

ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ υφιστάμενων κελυφών

ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ χαρακτήρα δομημένου περιβάλλοντος

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ

- Είναι η πρώτη τοποθεσία που συναντά κανείς εισερχόμενος στον οικισμό από τα Ασκύφου.
- Σημείο διασάφης της μεγαλύτερης και πιο πυκνοδομημένης γειτονιάς (χαρακτικά) με τη συνοικία με τα πιο ενδιαφέροντα κτιριακά σύνολα (Μέσα γειτονιά).
- Είναι κοντά στην εκκλησία, το μοναδικό δημόσιο κτίριο του οικισμού.
- Διαθέτει ελεύθερους χώρους σε κομβικά σημεία, κατάλληλους για την ανάπτυξη ανοιχτών δημόσιων χώρων, στάσης και συγκέντρωσης, αλλά και στάθμευσης οχημάτων.
- Κατά μήκος της περιοχής μπορούν να αναπτυχθούν (σημαϊκά επανα-ενεργοποιηθούν) διαδρομές που συνδέουν τις συνοικίες του βορρά με την διαδρομή του φαραγγιού του Ασένδου.

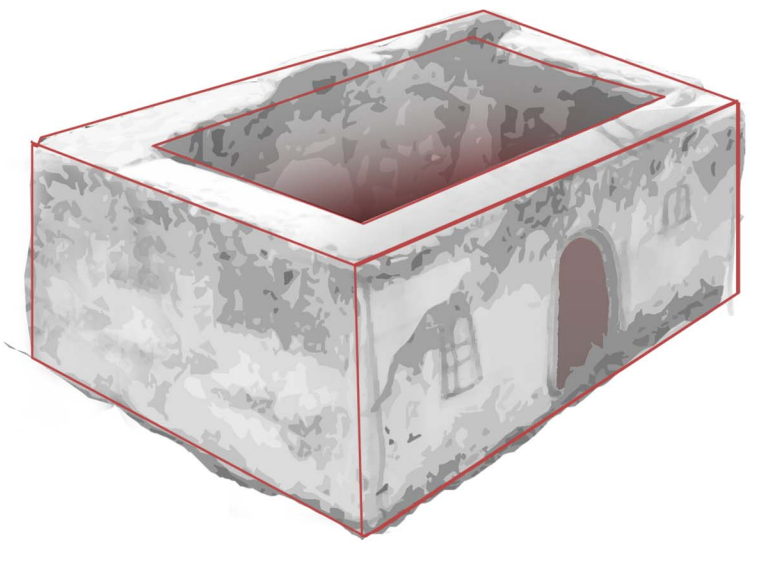
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ

- Δημιουργία ενός νέου **κεντρικού άξονα** κίνησης και αποκατάστασή -ή δημιουργία από την αρχή- **συνδέσεων** μεταξύ γειτονικών και κατοικιών.
- Ο άξονας αυτός διέρχεται μέσω κομβικού σημείου που θα διαδραματίζει το ρόλο του νέου κέντρου.
- Δημιουργία ενδιάμεσων **στάσεων** και **διαμορφώσεων** ανοιχτών δημόσιων και ημι-δημόσιων χώρων.
- **Απόδοση χρήσεων** σε ερειπωμένα ή μη κτίρια στην περιφέρεια του νέου κέντρου και παράλληλα με τις νέες διαδρομές. Επιλογή του τύπου της χρήσης σύμφωνα με την τοποθεσία του κτισματος και της σχέσής του με τα άλλα κτίσματα, το κέντρο και τους άξονες κίνησης. Προτεραιότητα δίνεται στην ομαλή και κλιμακωόμενη μετάβαση από χώρους που διαθέτουν δημόσιο χαρακτήρα σε αυτούς με τον πιο ιδιωτικό.

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

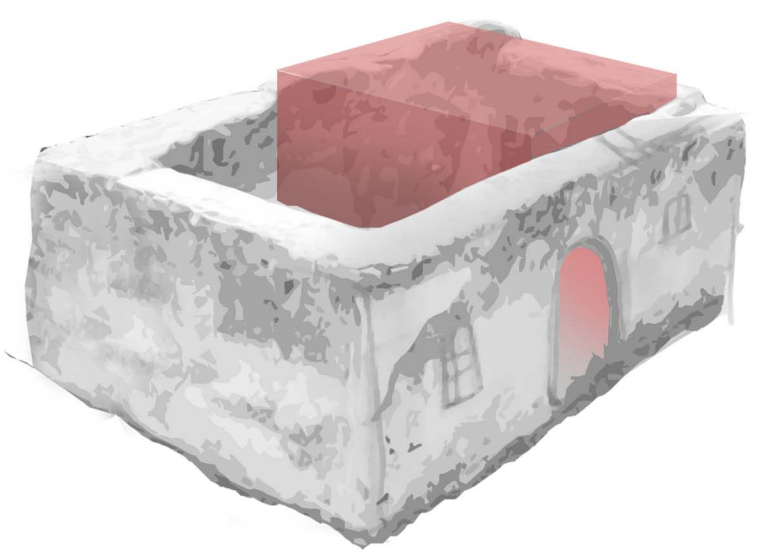
NEO ΔΙΚΤΥΟ ΚΙΝΗΣΗΣ & ΣΤΑΣΗΣ

Διαχείριση κελύφους - Προτεινόμενες προσεγγίσεις

πλήρης αποκατάσταση

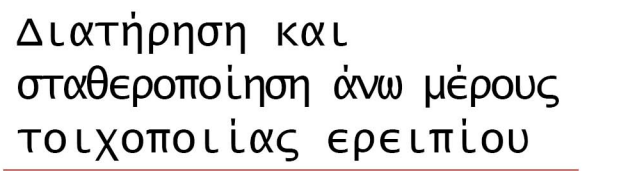
ΑΣΚΕΠΕΣ ΚΕΛΥΦΟΣ -
ΠΕΡΙΚΛΕΙΣΤΗ ΑΥΛΗ

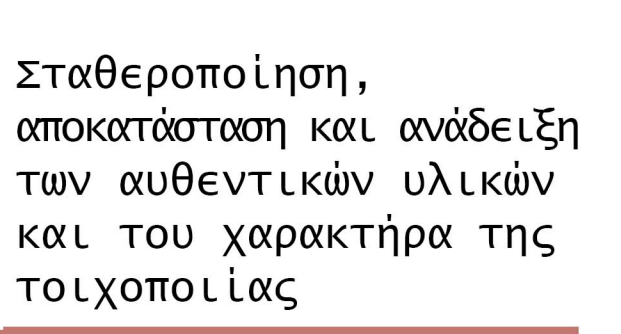
κουτί δίπλα σε κουτί

ΚΟΥΤΙ ΜΕΣΑ ΣΕ ΚΟΥΤΙ

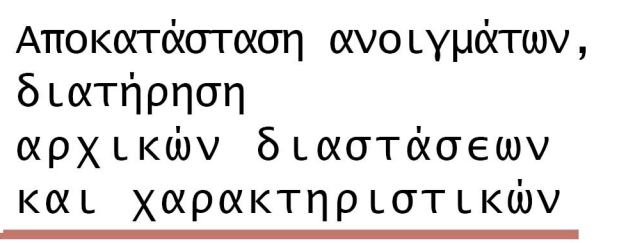
Διαχείριση Τοιχοποιίας - Προτεινόμενες προσεγγίσεις

_____

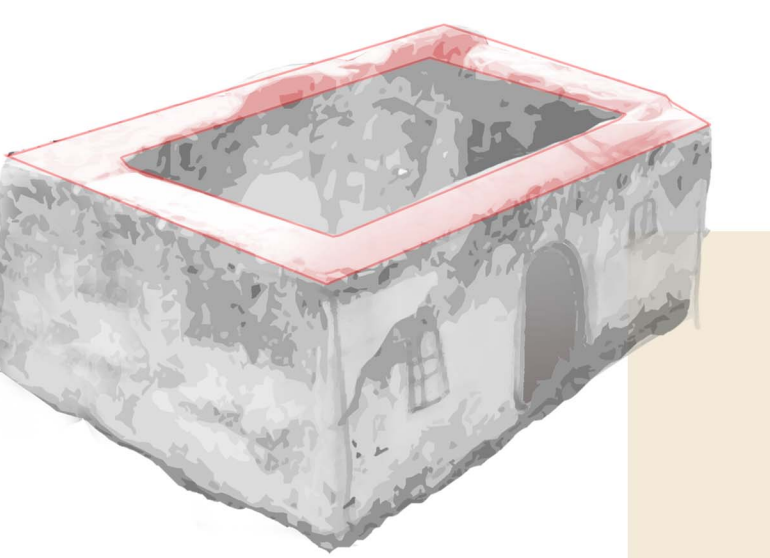
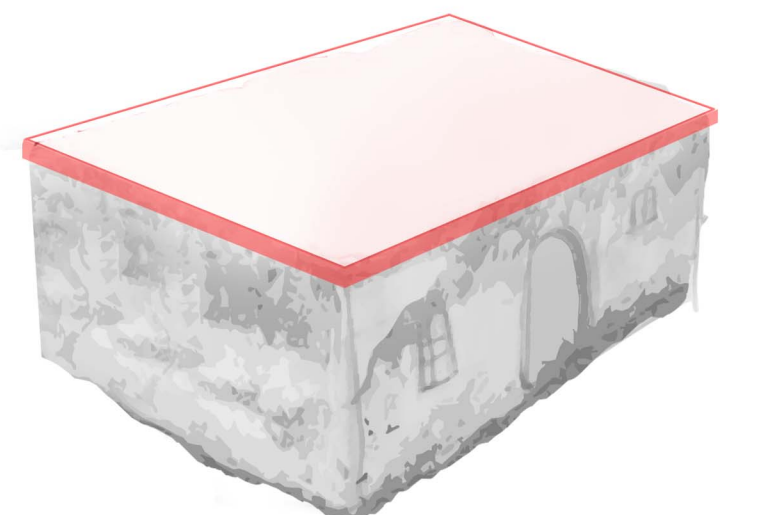

_____

_____

Αποκατάσταση δώματος (σύμφωνα με την αρχική μορφή)

- Μονός ή διπλός θόλος
Διατήρηση αρχικού σχήματος,
χρήση σκυροδέματος αντί λίθου
- Επίπεδο δώμα,
πλάκα οπλισμένου σκυροδέματος
- Ανοιχτή οροφή
Μη αποκατάσταση της οροφής
που έχει καταρρεύσει

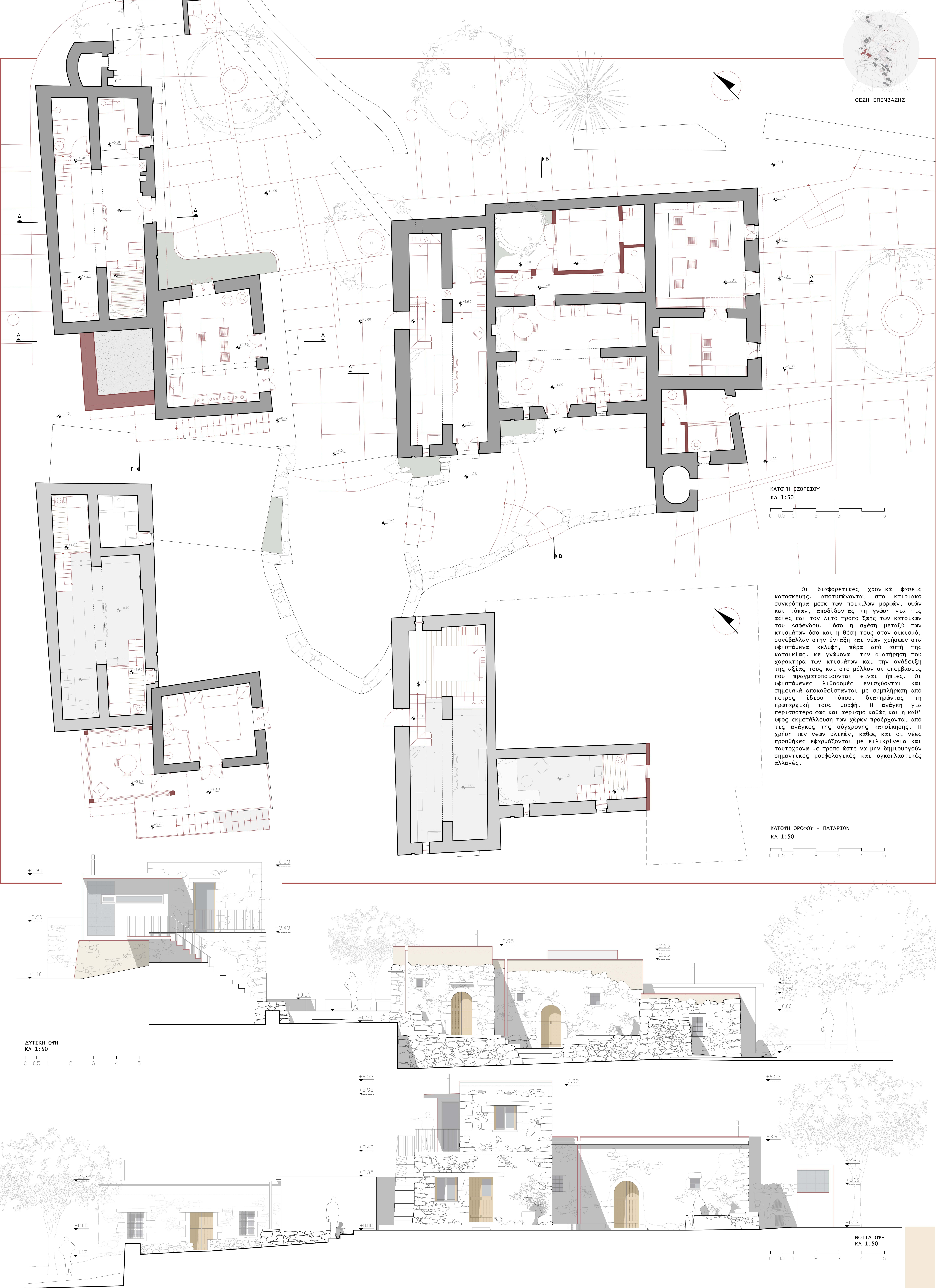
ΣΧΕΔΙΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:250
0 1 2 5 10 20

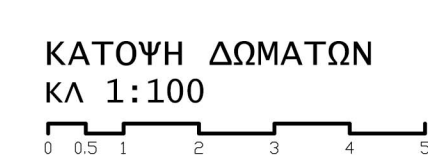
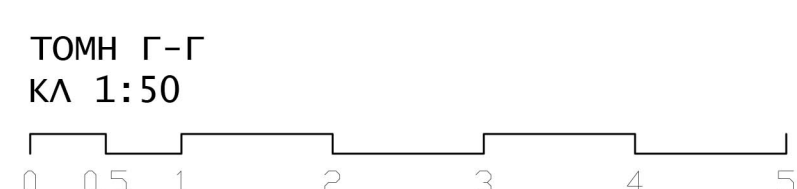
- ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
- 1_ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ _(7)
  - 2_ ΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΥΡΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ _(1)
  - 3_ ΚΑΦΕΝΕΙΟ - ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ _(1)
  - 4_ ΥΠΑΙΘΡΙΟ ΣΤΕΓΑΣΜΕΝΟ ΕΚΘΕΤΗΡΙΟ _(1)
  - 5_ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟ - ΕΚΘΕΤΗΡΙΟ ΤΟΠΙΚΗΣ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ _(1)
  - 6_ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΗ ΚΟΥζίΝΑ _(1)
  - 7_ ΥΠΑΙΘΡΙΟΣ ΠΕΡΙΚΛΕΙΣΤΟΣ ΧΩΡΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ _(1)
  - 8_ ΞΕΝΩΝΕΣ _(7)
  - 9_ ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ
  - 10_ ΣΤΕΓΑΣΜΕΝΟΣ ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΣΗΣ
  - 11_ ΕΡΕΪΠΛΩΝΕΣ _(3)

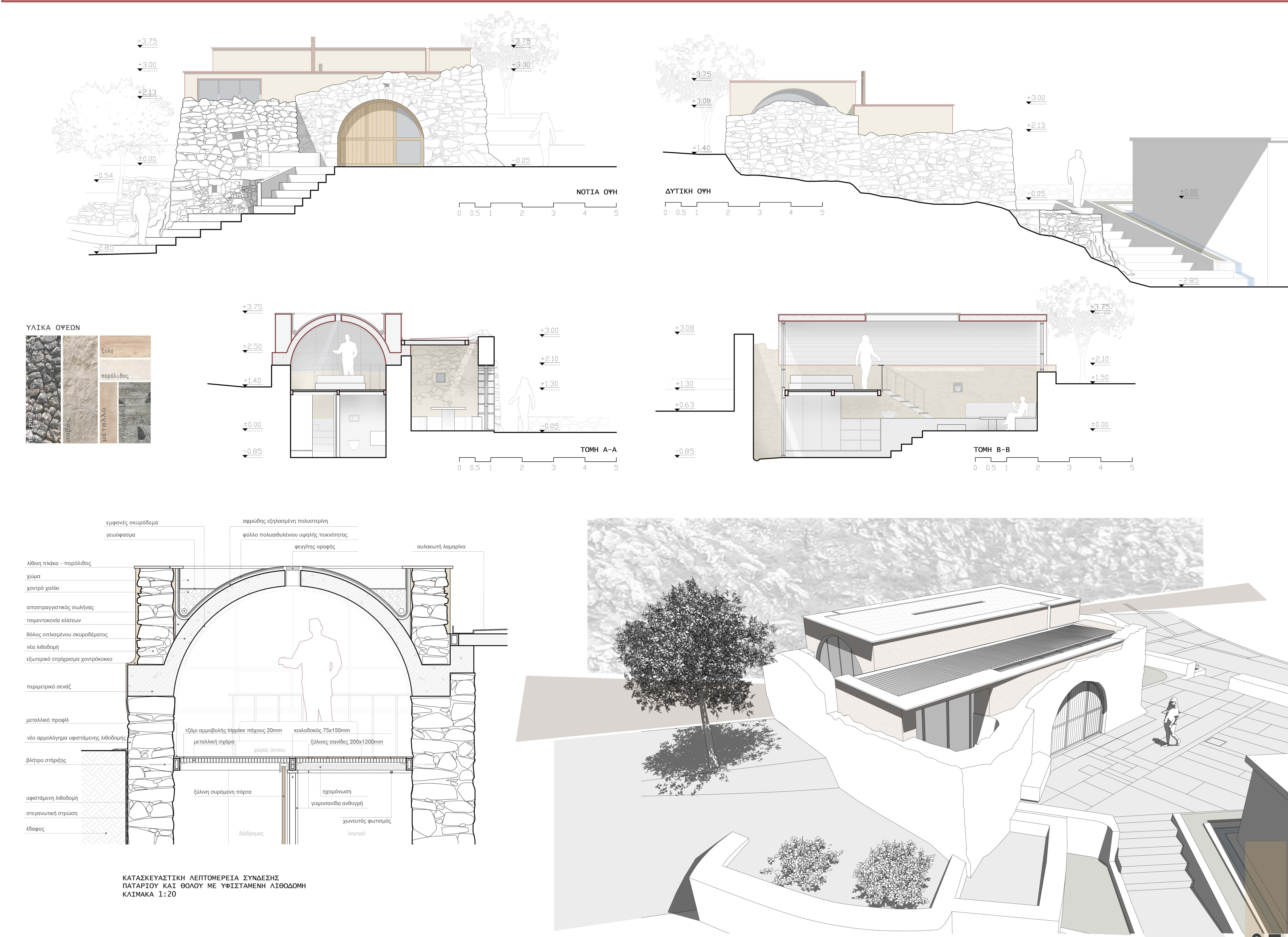
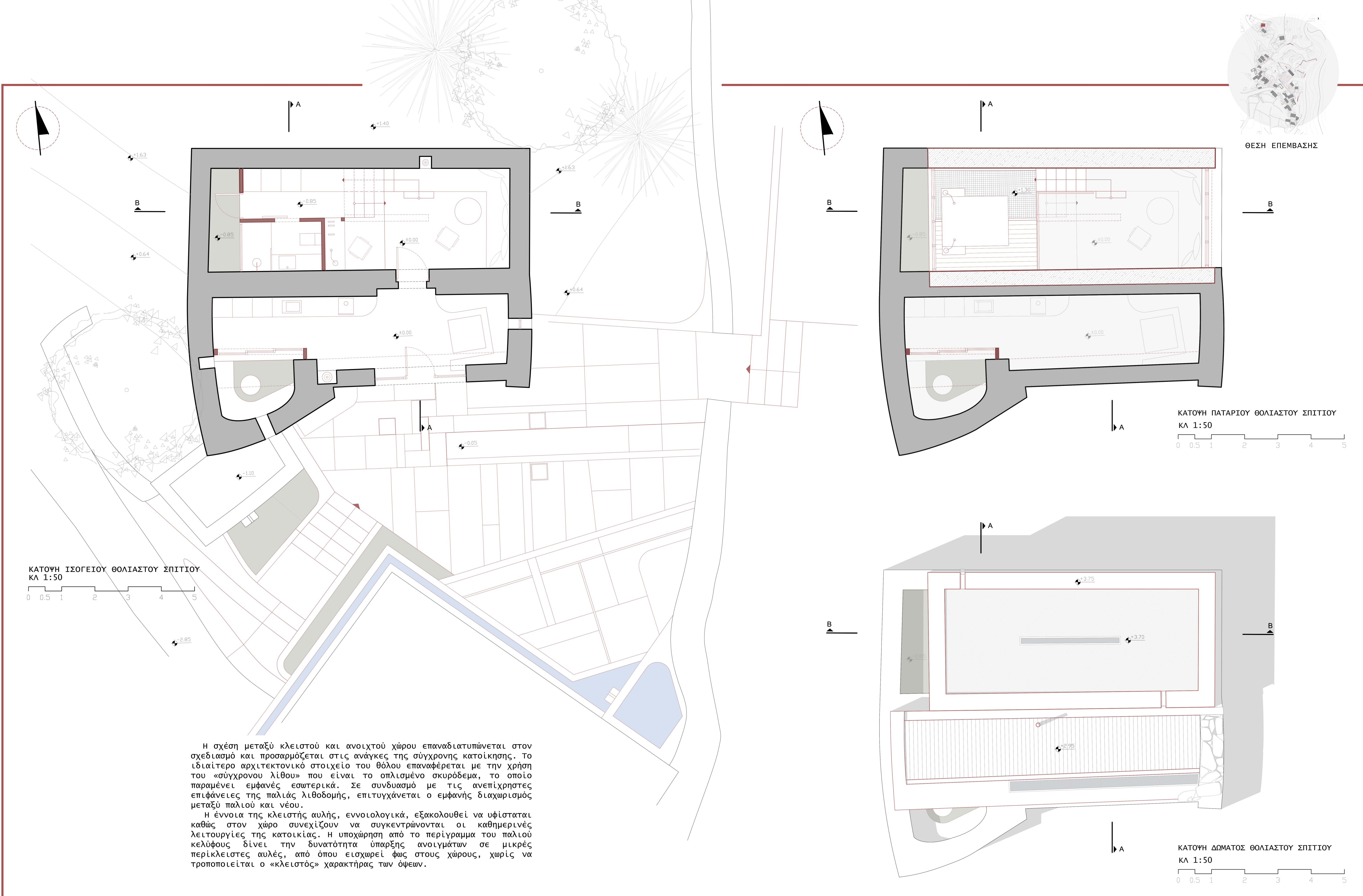

Οι διαφορετικές χρονικά φάσεις κατασκευής, αποτυπώνονται στο κτιριακό συγκρότημα μέσω των ποικίλων μορφών, υφών και τύπων, αποδίδοντας τη γνώση για τις αξίες και τον λιτό τρόπο ζωής των κατοίκων του Ασφένδου. Τόσο η σχέση μεταξύ των κτισμάτων όσο και η θέση τους στον οικισμό, συνέβαλλαν στην ένταξη και νέων χρήσεων στα υφιστάμενα κελύφη, πέρα από αυτή της κατοικίας. Με γνώμονα την διατήρηση του χαρακτήρα των κτισμάτων και την ανάδειξη της αξίας τους και στο μέλλον οι επεμβάσεις που πραγματοποιούνται είναι ήπιες. Οι υφιστάμενες λιθοδομές ενισχύονται και σημειακά αποκαθίστανται με συμπλήρωση από πέτρες ίδιου τύπου, διατηρώντας τη πρωταρχική τους μορφή. Η ανάγκη για περισσότερο φως και αερισμό καθώς και η καθ' ύψος εκμετάλλευση των χώρων προέρχονται από τις ανάγκες της σύγχρονης κατοίκησης. Η χρήση των νέων υλικών, καθώς και οι νέες προσθήκες εφαρμόζονται με ελικρίνεια και ταυτόχρονα με τρόπο ώστε να μην δημιουργούν σημαντικές μορφολογικές και ογκοπλαστικές αλλαγές.

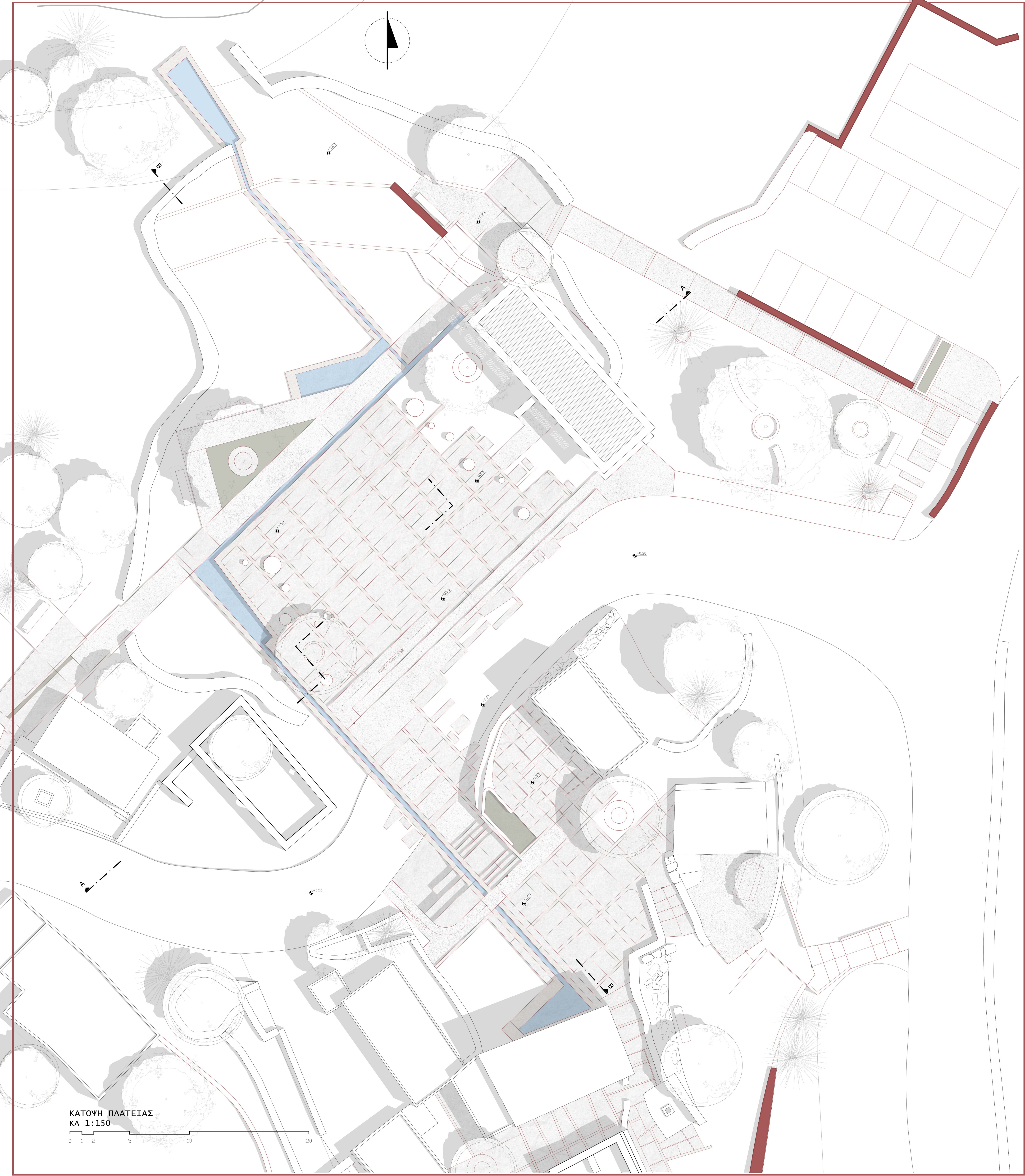

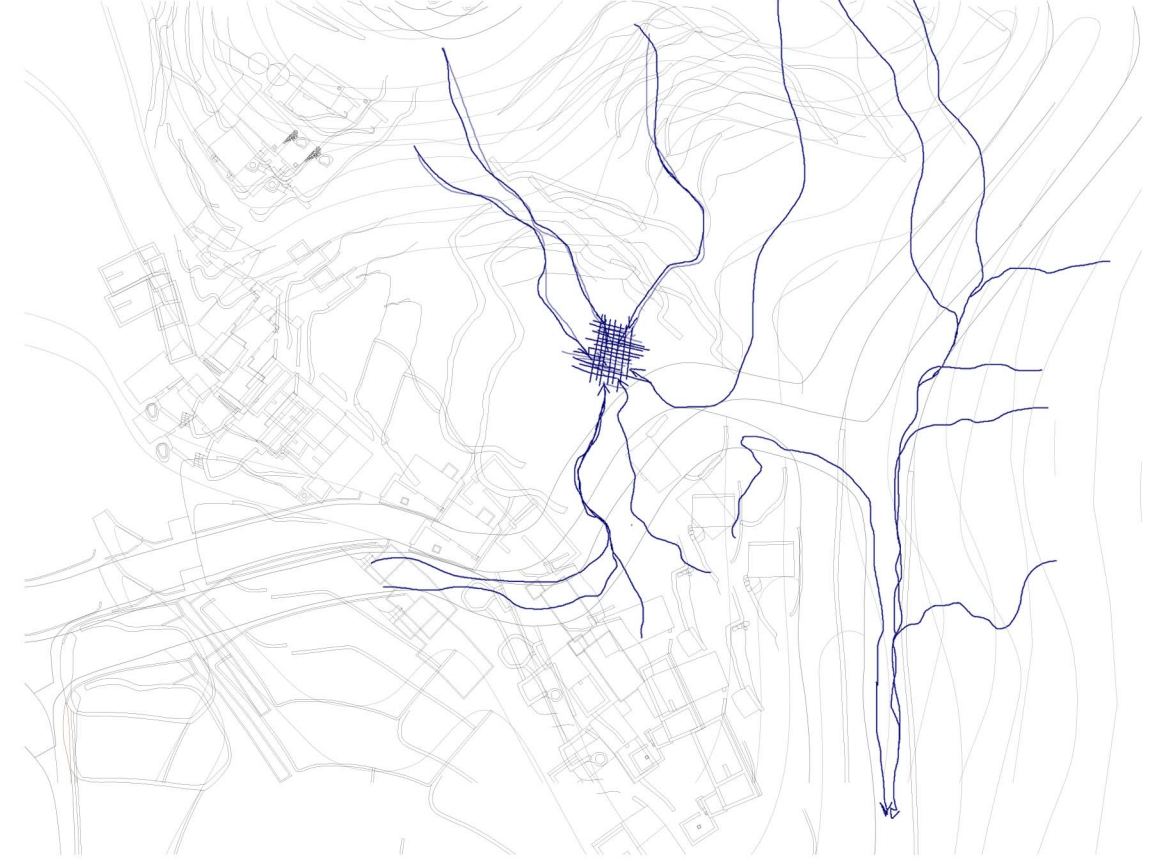

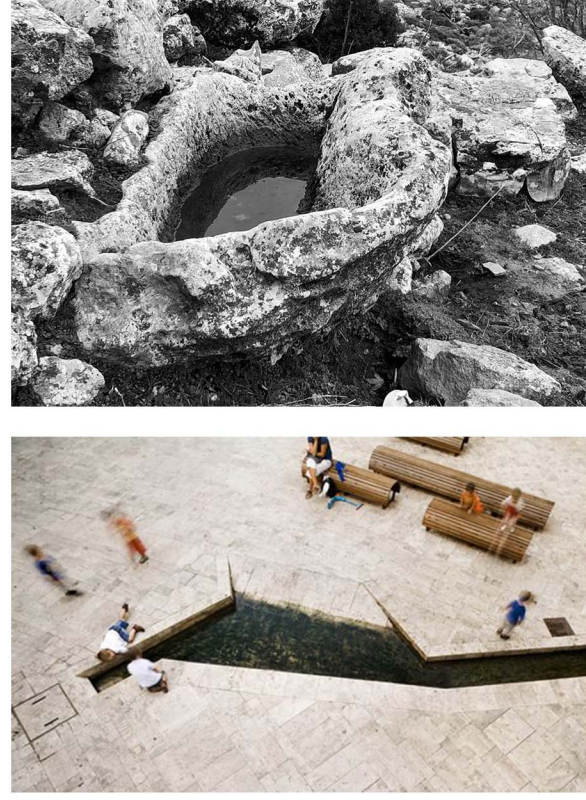
ΠΑΝΟΡΑΜΙΚΗ ΑΠΟΨΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ

ΤΟ ΥΓΡΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ
μονοπάτια νερού

γούρνες - αναφορές

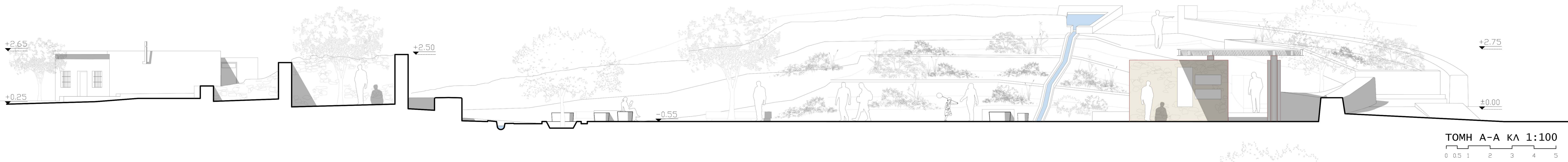

ΥΛΙΚΑ ΔΑΠΕΔΩΝ

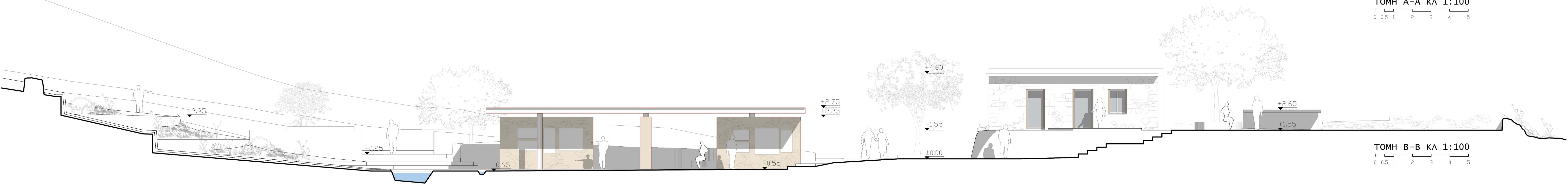

Τα φυσικά όρια από τα οποία διαμορφώνεται το υφιστάμενο πλάτωμα και το κεντρικό σημείο στο οποίο βρίσκεται, το καθιστούν κατάλληλο για την διαμόρφωση χώρου με δημόσιο χαρακτήρα. Ο ρόλος του θα είναι να λειτουργεί σαν μία μεγάλη «αυλή», σημείο συνάντησης και στάσης, αλλά και ως «πέρασμα», μέσω του οποίου θα ενεργοποιούνται οι συνδέσεις μεταξύ νέων χρήσεων και γειτονιών. Παρόσο, το κενό αυτό έθεσε από μόνο του κανόνες και προτεραιότητες στο σχεδιασμό. Σε έναν τόπο «κλειστό», όπως τ' Ασφένδου, αυτό το μεγάλο διαμορφωμένο άνοιγμα είναι από μόνο του ένα πολύ ισχυρό στοιχείο.

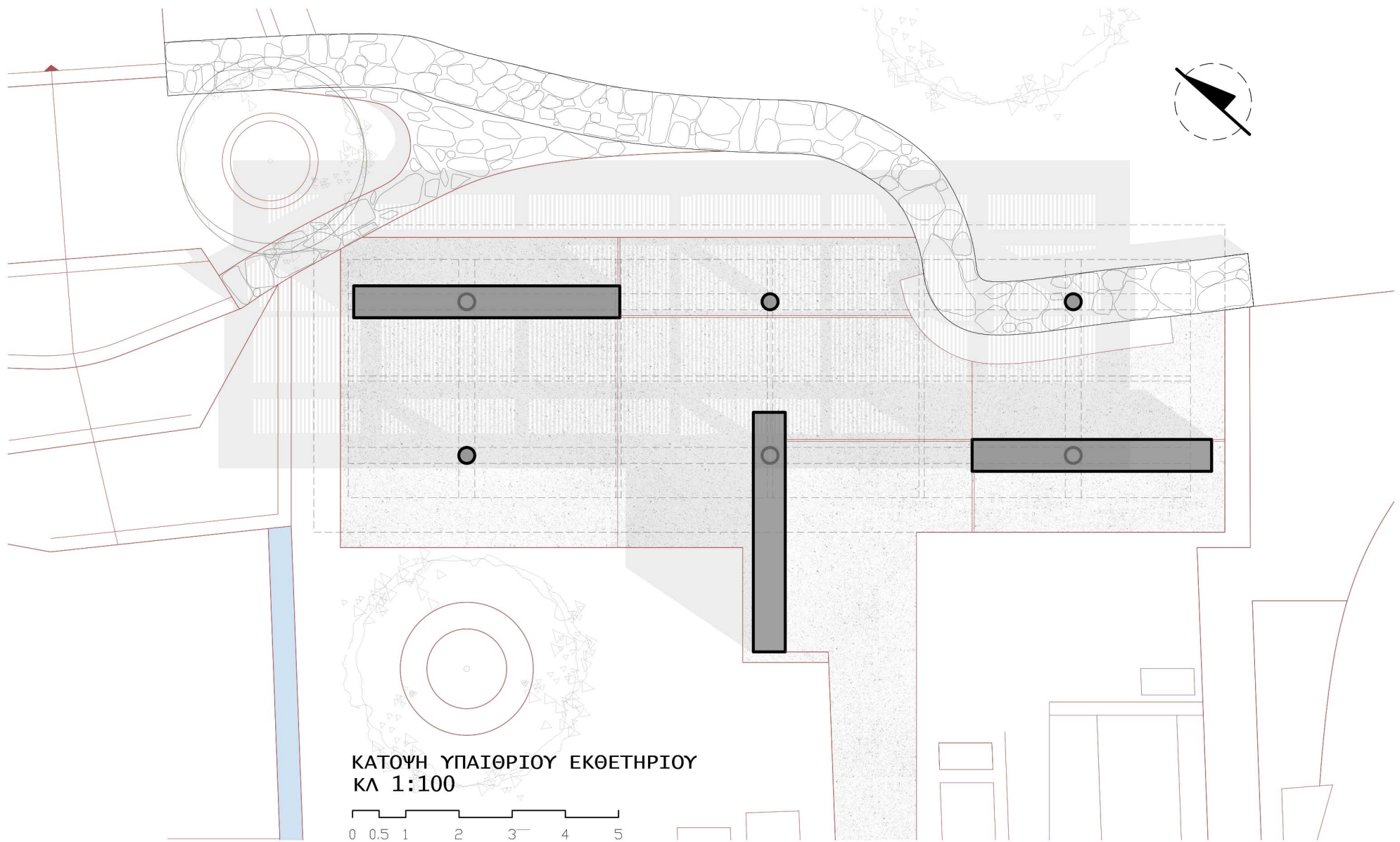
Με σεβασμό στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του τοπίου, οι σύγχρονες γεωμετρικές χαράξεις σε συνδυασμό με την χρήση φυσικών υλικών, οδήγησαν σε μία λιθοστρωμένη επιφάνεια χωρίς αρμολόγηση, ώστε να πρασινίζει κάποιες εποχές του χρόνου δίνοντας έτσι μια πιο φυσική εικόνα. Οριοθετημένα λούκια από φυσικό πορόλιθο, διαμορφώνουν μία τεθλασμένη γραμμή που σε σημεία διασταυρώνεται με γούρνες, εντάσσοντας το υγρό στοιχείο στο χώρο. Το στεγασμένο υπαίθριο εκθετήριο στα ανατολικά, με τους τρεις πέτρινους τοίχους και την μεταλλική στέψη, εξελίσσεται γραμμικά με τα εκθέματα του να αφηγούνται την ιστορία του τόπου.

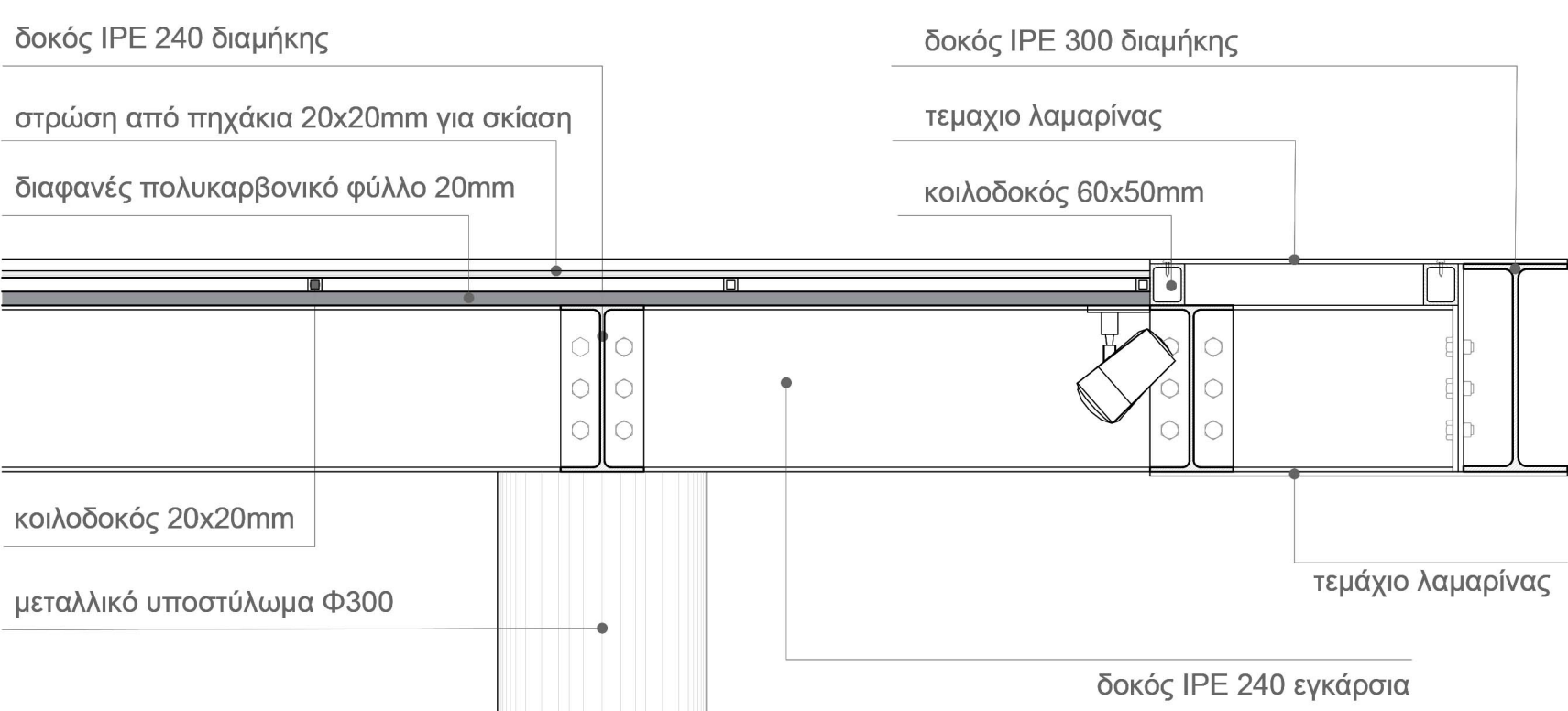
ΤΟΜΗ Α-Α ΚΛ 1:100

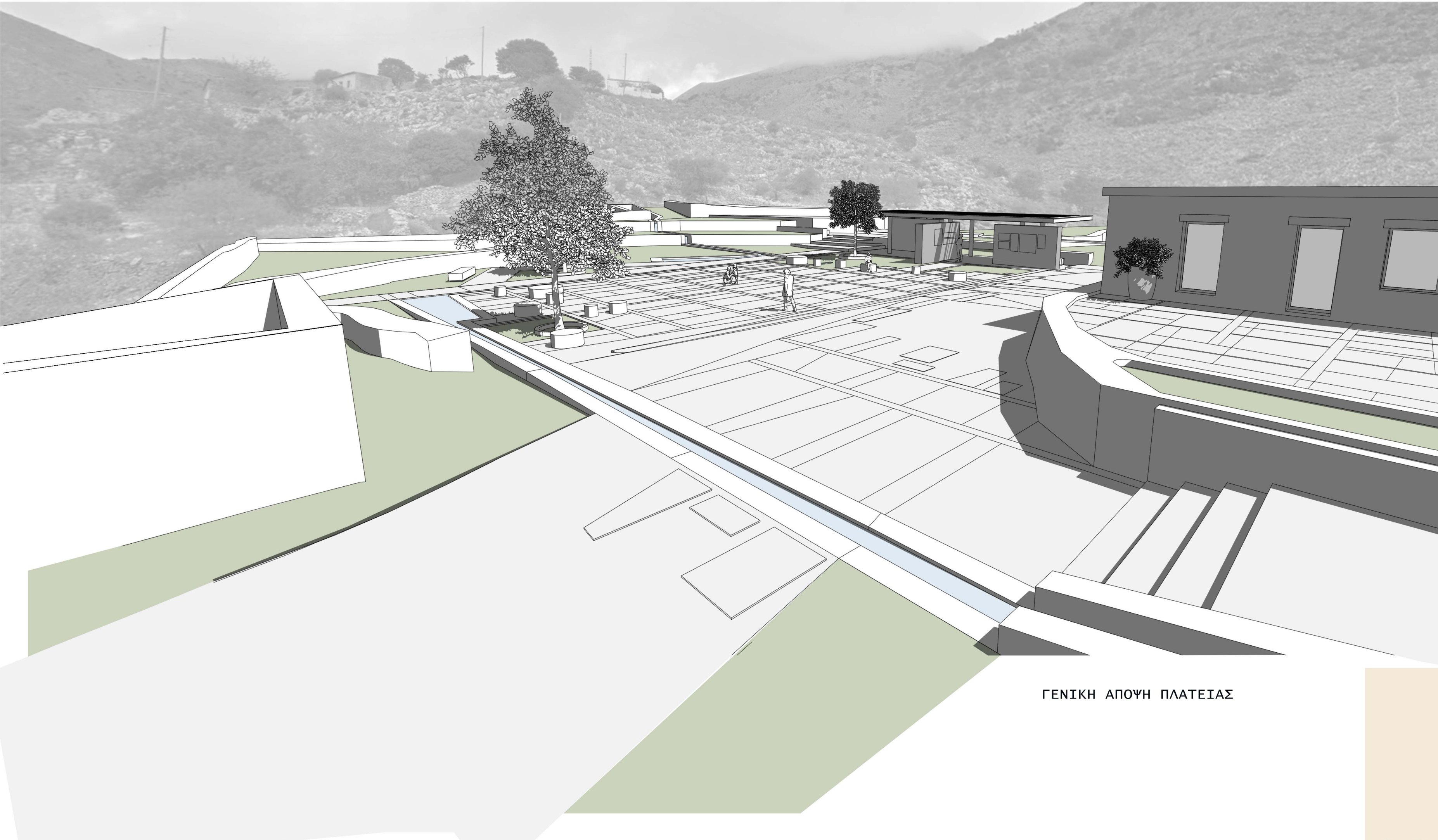
ΤΟΜΗ Β-Β ΚΛ 1:100

ΚΑΤΩΦΗ ΥΠΑΙΘΡΙΟΥ ΕΚΘΕΤΗΡΙΟΥ
ΚΛ 1:100

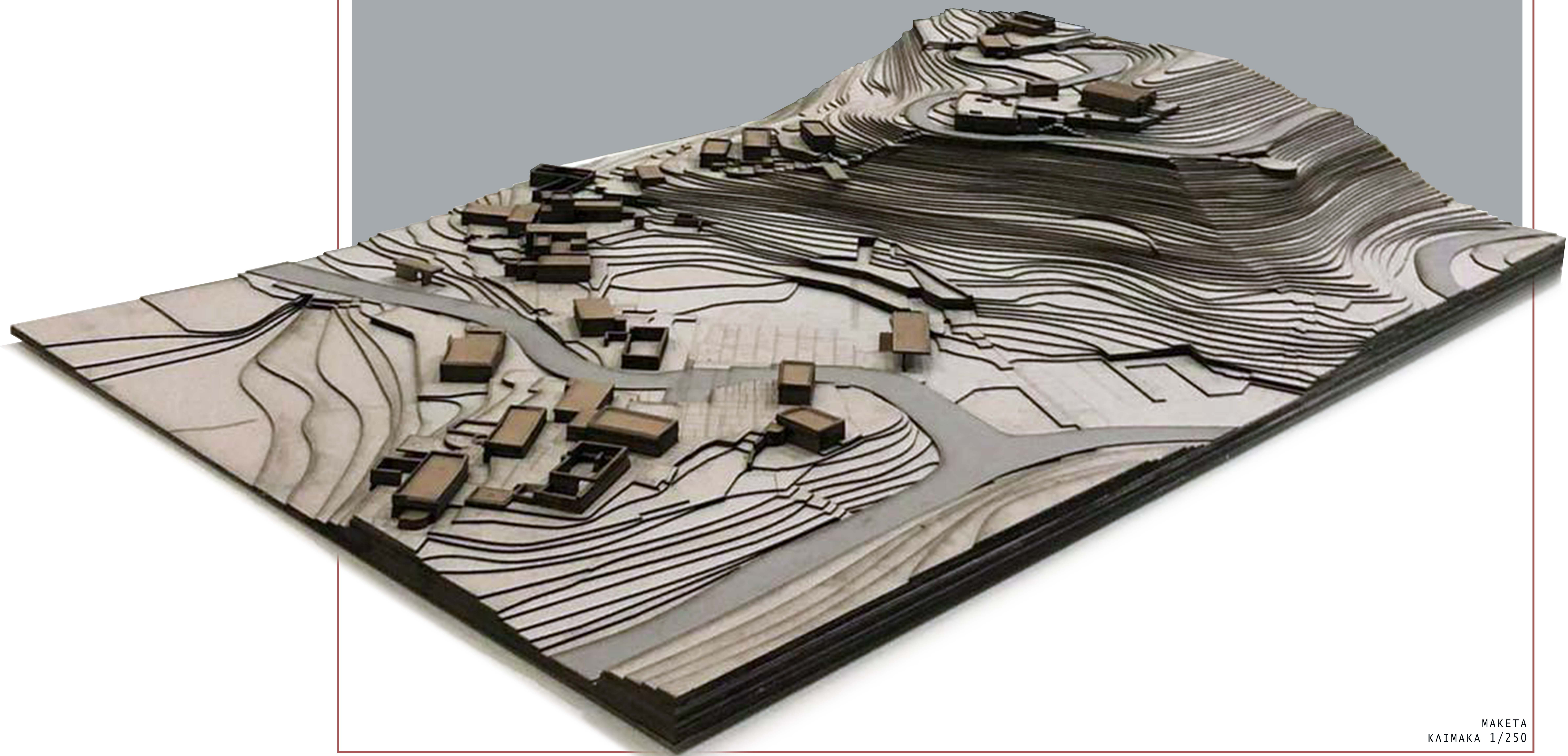

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΣΕ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟ ΕΚΘΕΤΗΡΙΟΥ
ΚΛ 1:10

ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΨΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ

ΜΑΚΕΤΑ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1/250

